

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Tilburg, 6 februari 2023

Referentie: 23-132/JV/RF/SA
Behandeld door: robert.franken@bdo.nl
Betreft: reactie consultatie wetsvoorstel digitale algemene vergadering
privaatrechtelijke rechtspersonen

Geachte heer, mevrouw,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het conceptwetsvoorstel ‘Wet digitale algemene vergadering privaatrechtelijke rechtspersonen’ (hierna: het wetsvoorstel) en de concept Memorie van Toelichting daarbij.

In het navolgende gaan wij op een aantal aspecten van het conceptwetsvoorstel in. Het conceptwetsvoorstel maakt geen onderscheid tussen hybride vergaderen en volledig digitaal vergaderen. Tenzij dit nodig is, zullen wij in het navolgende dan ook geen onderscheid maken tussen deze beide vormen van digitaal vergaderen; onder de term ‘digitaal vergaderen’ zijn beide vormen begrepen.

Algemeen

Wij staan positief tegenover het invoeren van de mogelijkheid om de algemene vergadering volledig digitaal te organiseren. De COVID-19-crisis heeft laten zien dat scepsis tegen volledig digitaal vergaderen niet terecht is. De technische middelen zijn er. Digitaal vergaderen is dan ook een goed alternatief gebleken voor een fysieke algemene vergadering. De reacties die wij vanuit de praktijk hebben ontvangen, zijn in het algemeen positief.

Met de invoering van volledig digitaal vergaderen worden volgens de concept Memorie van Toelichting meerdere doelen nagestreefd:

Statutair gevestigd te Eindhoven en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17171188.
BDO Accountancy, Tax & Legal B.V. handelt tevens onder de namen: BDO Accountants, BDO Accountancy & Tax, BDO Global Outsourcing, BDO IT Audit & Security, BDO IT Security, BDO International Tax Services, BDO Legal, BDO Outsourcing, BDO Retail Accounting, BDO Tax, BDO Tax & Legal, BDO Tax Consultants, IT Risk Assurance.
BDO Accountancy, Tax & Legal B.V. is lid van BDO International Ltd, een rechtspersoon naar Engels recht met beperkte aansprakelijkheid, en maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties die onder de naam “BDO” optreden.
BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO netwerk en van elk van de BDO Member Firms.

- Het Nederlandse ondernemingsrecht blijft flexibel en bij de tijd. Daarnaast blijft het Nederlandse vestigingsbeleid aantrekkelijk en concurrerend.
- Betrokkenheid van aandeelhouders (en andere vergadergerechtigden) wordt gestimuleerd. Ongeacht de verblijfplaats kunnen aandeelhouders deelnemen aan de vergadering.
- Het aantal reisbewegingen wordt verminderd, wat een milieuvriendelijk CO2-reducerend en duurzaam alternatief biedt voor een fysieke vergadering.
- Omdat aandeelhouders geen reiskosten hebben en de BV geen zaal hoeft te huren of catering moet afnemen, worden kosten bespaard.

Statutaire regeling

Uitgezonderd de vereniging (en de Vereniging van Eigenaren) is voor digitaal vergaderen nog steeds een statutaire grondslag nodig. Wil een al bestaande rechtspersoon dus gebruik gaan maken van de mogelijkheid om digitaal te vergaderen, dan is een statutenwijziging vereist.

De concept Memorie van Toelichting onderbouwt de verplichte statutenwijziging met het argument dat er voor een digitale vergadering voldoende draagvlak onder de aandeelhouders moet zijn. Naar onze mening verhoudt een verplichte statutaire regeling zich echter niet met de hierboven genoemde doelen, met name het doel om de betrokkenheid van aandeelhouders ('op afstand') te stimuleren. De mogelijkheid van een digitale vergadering zonder statutaire grondslag getuigt juist van een regeling van Nederlands ondernemingsrecht die bij de tijd - en daarmee toekomstbestendig - is.

Als alternatief voor een statutaire grondslag is denkbaar dat bij onvoldoende draagvlak de statuten een digitale vergadering kunnen uitsluiten. De meerderheid kan zich dan uitspreken tegen een hybride en/of volledig digitale vergadering. Dit geeft naar onze mening de meest flexibele regeling én stimuleert de betrokkenheid van aandeelhouders maximaal.

Voor de (niet-beursgenoteerde) NV en de BV kunnen wij ons voorstellen dat wordt aangesloten bij de regeling voor de vereniging en de Vereniging van Eigenaren. Oftewel, dat het bestuur gemachtigd moet zijn voor het bijeenroepen van de digitale vergadering, in ieder geval wanneer sprake is van een volledig digitale vergadering. Weliswaar hebben de BV en de NV een commercieel doel, waarmee de machtiging in plaats van een statutaire grondslag bij de vereniging wordt onderbouwd, maar door de in het algemeen besloten kring van aandeelhouders (en andere vergadergerechtigden), die in het algemeen ook nog eens beperkt in omvang is, staat naar onze mening ook bij een NV en BV niets aan een laagdrempelige regeling in de vorm van een machtiging in de weg.

Facultatief karakter

Dit laatste geldt nog eens extra door het facultatieve karakter van de in het conceptwetsvoorstel opgenomen regeling. Het bestuur, althans degene die tot oproeping van een algemene vergadering bevoegd is, kan tevens de wijze van vergaderen bepalen.

Wordt de facultatieve bevoegdheid enkel bij het bestuur gelegd, dan past deze naar onze mening niet goed bij het doel om de betrokkenheid van aandeelhouders te stimuleren. Om deze reden stellen wij voor om aan te sluiten bij de wettelijke regeling voor het oproepen van een algemene vergadering en het agenderen van onderwerpen voor de vergadering: een of meer aandeelhouders die ten minste een honderdste van het geplaatste kapitaal verschaffen kunnen ten minste een hybride vergadering afdwingen. Alleen ingeval van zwaarwegende belangen kan het bestuur een dergelijke vergadering weigeren. Bij deze zwaarwegende belangen kan dan worden gedacht aan onevenredige kosten of online veiligheid. Uiteraard kan worden gekozen voor een hogere drempel dan 'een honderdste'. Zo is denkbaar een drempel van tien procent, zoals deze in het verleden ook gold voor het oproepen van een algemene vergadering en het agenderingsrecht, zoals voornoemd.

Voor een vereniging (of een Vereniging van Eigenaren) kan in dit verband worden gedacht aan een regeling die de bevoegdheid legt bij een bepaald gedeelte van het aantal leden.

Het omgekeerde kan tevens aan de orde zijn. Het bestuur besluit tot een volledig digitale vergadering. Ook dan zouden bedoelde aandeelhouders en leden de mogelijkheid moeten hebben om juist een hybride vergadering af te dwingen.

Differentiëren

Wij begrijpen het conceptwetsvoorstel zo, dat de regeling inzake digitaal vergaderen - mits er een statutaire basis is - naar eigen inzicht kan worden ingevuld. Zo zouden de statuten voor bepaalde onderwerpen digitaal vergaderen kunnen beperken of uitsluiten. Denk hierbij aan onderwerpen waarvoor de statuten gebruikelijk een gekwalificeerde meerderheid en/of quorum voorschrijven, zoals fusie en splitsing, ontbinding en statutenwijziging.

Zien wij het goed, dan is hierover in de concept Memorie van Toelichting niets expliciet opgenomen. Wij stellen voor om dit ter verduidelijking alsnog te doen.

Oproeping langs elektronische weg

Bij de BV vervalt het vereiste dat een aandeelhouder of andere vergadergerechtigde uitdrukkelijk moet instemmen met een oproeping langs elektronische weg in plaats van een

oproepingsbrief. Hetzelfde geldt bij een NV voor houders van met medewerking van de vennootschap uitgegeven certificaten.

Wat niet vervalt is de voorwaarde dat deze digitale oproeping moet zijn gericht aan een door de aandeelhouder of andere vergadergerechtigde van een BV dan wel de houder met medewerking van de vennootschap uitgegeven certificaten ('vergadergerechtigde') voor deze oproeping verstrekt adres. Zien wij het goed, dan zijn genoemde personen niet verplicht om een dergelijk adres aan de BV respectievelijk NV te verstrekken. Is dit laatste correct, dan is het vervallen van het instemmingsvereiste van weinig betekenis. Een vergadergerechtigde bepaalt dan nog steeds of hij/zij langs elektronische weg kan worden opgeroepen: een feitelijk instemmingsvereiste blijft gelden.

De regeling voor genoemde personen wijkt ook af van de oproeping voor houders van aandelen in een niet-beursgenoteerde NV. Het voorgestelde art. 2:113 lid 2 BW stelt voornoemde voorwaarde niet, terwijl uit de concept Memorie van Toelichting naar voren komt dat de in dit artikel bedoelde digitale oproeping ook een e-mail kan betreffen. Een afwijking in de voorwaarden lijkt naar onze mening niet bedoeld en is ook niet wenselijk.

Wij stellen voor om in de wettelijke bepaling inzake het aandeelhoudersregister (art. 2:85 BW voor de NV en art. 2:194 BW voor de BV) uitdrukkelijk te bepalen dat onder de te verstrekken en vast te leggen adresgegevens ook is begrepen een e-mailadres dat in ieder geval ten behoeve van de oproeping van de algemene vergadering wordt verstrekt. Op deze manier is ook daadwerkelijk sprake van een versoepeling.

Afsluiting

Uiteraard zijn wij steeds tot een nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,

BDO Tax & Legal
namens deze,

Mr. R.H.A. Franken

Mr. J.A.A.M. Verschure